

JOURNAL OF TRANSPORT

ISSUE 3, 2024 vol. 1
ISSN: 2181-2438

RESEARCH, INNOVATION, RESULTS

**TOSHKENT DAVLAT
TRANSPORT UNIVERSITETI**

Tashkent state
transport university

JOURNAL OF TRANSPORT

RESEARCH, INNOVATION, RESULTS

ISSN 2181-2438

VOLUME 1, ISSUE 3

SEPTEMBER, 2024

jot.tstu.uz

TASHKENT STATE TRANSPORT UNIVERSITY

JOURNAL OF TRANSPORT

SCIENTIFIC-TECHNICAL AND SCIENTIFIC INNOVATION JOURNAL

VOLUME 1, ISSUE 3 SEPTEMBER, 2024

EDITOR-IN-CHIEF

SAID S. SHAUMAROV

Professor, Doctor of Sciences in Technics, Tashkent State Transport University

Deputy Chief Editor

Miraziz M. Talipov

Doctor of Philosophy in Technical Sciences, Tashkent State Transport University

Founder of the scientific and technical journal “Journal of Transport” – Tashkent State Transport University, 100167, Republic of Uzbekistan, Tashkent, Temiryo‘lchilar str., 1, office: 465, e-mail: publication@tstu.uz.

The “Journal of Transport” publishes the most significant results of scientific and applied research carried out in universities of transport profile, as well as other higher educational institutions, research institutes, and centers of the Republic of Uzbekistan and foreign countries.

The journal is published 4 times a year and contains publications in the following main areas:

- Business and Management;
 - Economics of Transport;
 - Organization of the Transportation Process and Transport Logistics;
 - Rolling Stock and Train Traction;
 - Infrastructure;
 - Research, Design, and Construction of Railways, Highways, and Airfields:
- Technology and Organization of Construction, Management Problems;
- Water Supply, Sewerage, Construction Systems for Water Protection;
 - Technosphere Safety;
 - Power Supply, Electric Rolling Stock, Automation and Telemechanics, Radio Engineering and Communications, Electrical Engineering;
 - Materials Science and Technology of New Materials;
 - Technological Machines and Equipment;
 - Geodesy and Geoinformatics;
 - Car Service;
 - Information Technology and Information Security;
 - Air Traffic Control;
 - Aircraft Maintenance;
 - Traffic Organization;
 - Operation of Railways and Roads;

Tashkent State Transport University had the opportunity to publish the scientific-technical and scientific innovation publication “Journal of Transport” based on the Certificate No. 1150 of the Information and Mass Communications Agency under the Administration of the President of the Republic of Uzbekistan. Articles in the journal are published in Uzbek, Russian and English languages.

R. Bozorov, S. Sattorov, Sh. Saidivaliev, D. Boboiev, Z. Ergasheva
Modern state and prospects of high-speed passenger train movement on the railways of Uzbekistan108

S. Turdibekov, E. Abdusamatov
Experimental studies on the selection of spraying parameters of the spreader of technological materials and evaluation of their results116

M. Keldiyarova, S. Ruzimov
Analysis of energy management strategies for series hybrid electric vehicles121

Sh. Yuldashev, A. Abdunazarov
Determining the effectiveness of seismic barriers by varying their distance from buildings124

M. Rasulmuhamedov, Sh. Shukurova, Z. Mirzaeva
Formation of problems of elastoplastic deformation of three-dimensional bodies127

A. Adylkhodjaev, I. Kadyrov, B. Kudratov, D. Azimov
The effect of a multifunctional additive and a low-activity mineral filler on the formation of porosity and microstructure of a cement composite131

J. Choriev, E. Fayzullaev, A. Rakhmanov, N. Negmatov
Evaluation of the impact of automatic transmission vehicles on intersection capacity on urban arterial streets135

S. Uktamov, G. Pulatova, G.D. Talipova
Formation of strategic planning in improving the management system of Tashkent State Transport University140

I. Toshtemirov, R. Bozorov, D. Boboiev
Checking traffic safety requirements for transportation of oversized cargo in railway transport (on 1520 mm railroad tracks)146

Formation of strategic planning in improving the management system of Tashkent State Transport University

S.A. Uktamov¹, G.E. Pulatova¹, G.D. Talipova²

¹Tashkent state transport university, Tashkent, Uzbekistan

²Tashkent transport college, Tashkent, Uzbekistan

Abstract: In developed countries or large companies, long-term development programs rely on the development of human capital. At the same time, investment in education is also increasing year by year. As a result, the demand for education increases. This requires the institutions providing educational services to constantly improve the management system. The most effective way to improve the management system is to make correct and timely management decisions. The effectiveness of management decisions depends on a long-term plan, that is, a strategic plan for the development of the institution.

Keywords: strategic planning model, transport enterprises, public transport, strategic planning, market conjuncture

Toshkent davlat transport universitetining boshqaruv tizimini takomillashtirishda strategik rejalashtirishni shakllantirish

Uktamov S.A.¹, Pulatova G.E.¹, Talipova G.D.²

¹Toshkent davlat transport universiteti, Toshkent, O'zbekiston

²Toshkent transport texnikumi, Toshkent, O'zbekiston

Annotatsiya: Rivojlangan davlatlarda yoki katta kompaniyalarda uzoq muddatli rivojlanish dasturlari inson kapitalini rivojlanishiga tayanmoqda. Shu bilan birga, ta'lim kiritilayotgan investitsiya ham yildan yilga ortib bormoqda. Buning natijasida ta'limga bo'lgan talabni ortishiga olib kelmoqda. Bu esa ta'lim xizmatini ko'rsatuvchi muassasalardan boshqaruv tizimini doimiy ravishda takomillashtirishni taqozo etadi. Boshqaruv tizimini takomillashtirishni eng samarali yo'li boshqaruv qarorni to'g'ri va o'z vaqtida qabul qilishdir. Boshqaruv qarorlari samaradorligi esa uzoq muddatga qaratilgan reja, ya'ni muassasani rivojlantirish strategik rejasiga bog'liqdir.

Kalit so'zlar: strategik rejalashtirish modeli, transport korxonalar, jamoat transporti, strategik rejalashtirish, bozor konyukturasi

1. Kirish

Universitetni ta'lim xizmatlari bozori talablariga mos holda faoliyat olib borishi uchun xavflarni boshqarish tizimi, KPI, manfaatlar muvozanatini saqlashga asoslangan strategiyani shakllantirishni talab qiladi. Chunki, universitetning strategik rivojlanish rejasini ta'lim, ilmiy va boshqaruv faoliyatini belgilaydi[1].

Universitetning strategik rivojlanish rejasini ustuvor yo'nalishlari mintaqaviy xususiyatlarni hisobga olgan holda universitetning tashqi va ichki muhitini tahlil natijasida belgilandi va universitet faoliyatini boshqarish jarayonlarini izchil va tizimli takomillashtirishni ta'minlaydi. Shu sababli, Toshkent davlat transport universitetini boshqaruv tizimini va uning samaradorligini oshirish uchun uzoq muddatga mo'ljallangan strategik rivojlanish rejasini shakllantirish maqsadga muvofiqdir. Quyida Toshkent davlat transport universitetining strategik rivojlanish rejasini shakllantirishda amaliy takliflarni keltirib o'tamiz[1,15].

1- jadval

Universitetning strategik yo'nalishlari

Strategik yo'nalishlar	Strategik yo'nalishlar mazmun va mohiyati
Milliy iqtisodiyotni rivojlanish darajasidan kelib chiqib kadrlar tayyorlash	O'zbekiston Respublikasi milliy iqtisodiyoti rivojlanish tendensiyasiga asosan xalqaro standartlarga muvofiq, yuqori kompetensiyalarga ega malakali mutaxassislarni tayyorlashni ta'minlash.
Barqaror ilmiy-tadqiqot tizimini takomillashtirish	Iqtisodiyotning real sektori talablaridan kelib chiqqan holda ilmiy-tadqiqot ishlarini kengaytirish va tijoratlashtirish darajasini oshirish
Universitetni xalqarolashtirish	Milliy va xalqaro talablarni hisobga olgan holda texnik mutaxassislarning tayyorlashda o'quv jarayonini xalqarolashtirish

^a <https://orcid.org/0009-0006-0298-9475>

^b <https://orcid.org/0009-0006-6358-624X>

^c <https://orcid.org/0009-0001-1567-1822>

Ijtimoiy rivojlanish	Yoshlar o'rtasida milliy ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni saqlab qolish
Samarali boshqaruv va korporativ madaniyatni takomillashtirish	Universitet faoliyatini boshqarish va korporativ madaniyatning yuqori darajasiga erishishning samarali tizimi rivojlantirish.

Universitetning strategik yo'nalishlari amalga oshirishga qaratilgan strategik rivojlanish rejasi ishlab chiqish uchun eng avvalo universitetning kuchli, zaif va imkoniyatlarini, ya'ni SWOT-tahlilini amalga oshirish kerak. Amalga oshirilgan universitet faoliyati tahlili natijalari asosida universitetning SWOT-tahlili jadvali quyidagi ko'rishga ega[14].

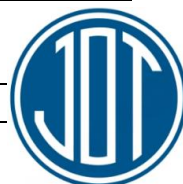
2. Metodologiya

2- jadval

Toshkent davlat transport universiteti SWOT-tahlili

T/r	S(strengths) – Kuchli tomonlar (ijobiy ichki omillar)
1	2
1.	Texnik sohada kadrlar tayyorlashda o'z mavqega egaligi
2.	Bitiruvchilarni ish bilan ta'minlashning yuqori darajasi
3.	Akademik siyosatni talabalar ehtiyojlariga yo'naltirilganligi;
4.	Akademik mobillik dasturlarini amalga oshirish imkoniyati mavjudligi;
5.	“2+2” o'zaro ta'lim dasturlarini mavjudligi;
6.	Xalqaro darajadagi turli markazlar mavjudligi;
7.	Ta'lim jarayoniga yirik kompaniyalar vakillarini jalb etilishi;
8.	Professor-o'qituvchilar va xodimlarni moddiy rag'batlantirish mexanizmlarining mavjudligi;
9.	Universitetning moddiy-texnik bazasini yangilash va mustahkamlash;
10.	Zarur shart-sharoitlar yaratish orqali xavfsiz va qulay o'quv muhitini ta'minlash;
11.	O'quv texnikasi va kompyuter texnikasini har yili yangilab borish;
12.	Tarbiyaviy ishlarga katta e'tibor qaratilish.
13.	Ilmiy laboratoriyalar va markazlar mavjudligi;
14.	Monografiyalar va patentlar, nufuzli jurnallarda nashrlar sonining ko'payishi, nashrlarning iqtiboslar darajasining oshishi;
15.	Ilmiy darajalar beruvchi ilmiy kengashlarining mavjudligi;
16.	Xorijiy va mahalliy professor-o'qituvchilarini ixtisoslashtirilgan fanlar bo'yicha konsultatsiyalar va imtihonlar o'tkazishga jalb etishi;
17.	Yaqin va uzoq xorij olimlari bilan barqaror ilmiy aloqalar mavjudligi;
18.	Yuqori impakt faktorli jurnallardagi nashrlar mavjudligi;
19.	OAK e'tirof etgan ilmiy jurnallarni mavjudligi;
20.	Professor-o'qituvchilar tomonidan yaratilgan o'quv adabiyotlariga grif berish huquqi mavjudligi.
	W(weakness)- Kuchsiz tomonlari (salbiy ichki omillar)

1.	Pedagogik kadrlar sifatining pasayishi, o'z-o'zini rivojlantirish va o'qitishda yangi texnologiyalarni joriy etish uchun shaxsiy motivatsiyaning kamligi;
2.	Professor-o'qituvchilar va talabalarning ingliz tilini bilish darajasining yetarli darajada yuqori emasligi;
3.	Professor-o'qituvchilarning ingliz tilida texnik fanlarni o'qitish metodikasini bilish darajasining pastligi;
4.	Xorijiy talabalar yetarli darajada jalb etilmaganligi;
5.	Turli akademik dasturlarini universitet hisobidan moliyalashtirishning yetarli darajada emasligi;
6.	Virtual laboratoriyalar sonining yetarli emasligi.
7.	Xalqaro ta'lim ko'rgazmalari va loyihalarida ishtirok etishning past darajasi;
8.	Elektron ta'lim mazmunini rivojlantirish bo'yicha professor-o'qituvchilarning raqamli ko'nikmalarining yetarli darajada emasligi;
9.	Qo'shma ta'lim dasturlari va Double Degree dasturlari sonining yetarli emasligi.
10.	Rivojlanishni istamaslik, mavjud muammolarni inkor etish, shaxsiy o'sishga yo'naltirilmalik;
11.	Tahlil va jarayonlar monitoringining yagona axborot tizimining mavjud emasligi;
12.	Kutubxona fondi asosan boshqa tilida;
13.	Kompleks axborot xavfsizligi tizimining yo'qligi;
14.	Universitet mobil ilovalarining etishmasligi;
15.	Professor-o'qituvchilarning ilmiy loyihalardagi ishtirokining pastligi;
16.	ilmiy tadqiqotlar uchun to'g'ridan-to'g'ri xalqaro moliyalashtirishning yo'qligi;
17.	professor-o'qituvchilar orasida tadbirkorlik va tadqiqotchilik ko'nikmalarining yo'qligi;
18.	innovatsiyalarni tijoratlashtirishning yetarli darajada rivojlanmaganligi;
19.	ilmiy-tadqiqot infratuzilmasidan yetarli darajada foydalanilmayotganligi
	O(opportunities) – Imkoniyatlar (ijobiy tashqi omillar)
1.	milliy va xalqaro reytinglarda o'rinlarni yaxshilash;
2.	akademik mobillik yangi yo'nalishlarini, shu jumladan xorijiy davlatlar bilan hamkorlikni rivojlantirish;
3.	xalqaro ta'lim xizmatlari bozorida universitetning ijobiy imijini yaratish;
4.	chet ellik talabalar ulushini oshirish;
5.	professor-o'qituvchilarning xalqaro ta'lim loyihalarida ishtirok etishi;
6.	hudud ehtiyojlariga mos ravishda talabalar sonining maqsadli shakllanishi
7.	mutaxassislar tayyorlash jarayoniga yangi ta'lim texnologiyalarini joriy etish
8.	bitiruvchilarni tayyorlash darajasidan ish beruvchilarning qoniqishini oshirish
9.	universitet brendini rivojlantirish
10.	bitiruvchilar uyushmasini rivojlantirish;
11.	boshqaruv va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda ma'muriy xodimlarning malakasini tizimli ravishda oshirish
12.	xorijiy hamkorlar bilan hamkorlikda ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirish

13.	tadqiqot natijalarini xalqaro miqyosda taqdim etish
14.	uch tomonlama shartnomalar (universitet-ilmiy tashkilot-biznes) tuzish orqali ilmiy loyihalarni amalga oshirish
15.	nashrlarning iqtibos darajasini oshirish
16.	yetakchi xorijiy ilmiy parklar tomonidan taqdim etilgan hamkorlar sonini ko'paytirish
17.	ilmiy tadqiqotlarni amalga oshirish uchun yangi sarmoyaviy sheriklarni jalb qilish
18.	ilmiy klasterlar maqsadlariga muvofiq universitet infratuzilmasini modernizatsiya qilish
	T (Threats) – Xavf (salbiy tashqi omillar)
1.	ta'lim xizmatlari bozorining global tendensiyalariga bog'liqligi
2.	universitetlar o'rtasidagi raqobat kuchayishi
3.	magistratura uchun grantlar sonini qisqartirish
4.	abituriyentlarning xorijiy universitetlarga ketishi
5.	QS hamkorlarining o'sib borayotgan reytingi
6.	talabalar grantlari, ilmiy tadqiqotlar va kadrlar malakasini oshirish uchun mablag' va resurslarning etishmasligi
7.	raqamli ta'lim tizimlarini qo'llab-quvvatlash tizimlarining nomukammalligi
8.	xalqaro amaliyotni hisobga olmagan holda yangi va innovatsion ta'lim dasturlarini ishlab chiqish
9.	o'qitiladigan yo'nalishlar bo'yicha bilimlarning eskirganligi
10.	Kadrlar tayyorlashning amaldagi tizimi, oliy o'quv yurtlarining moddiy va infratuzilma resurslari manfaatdor tomonlar, shu jumladan ish beruvchilar talablariga javob bermayapti
11.	mutaxassislarining malaka darajalari uchun mavjud malaka talablari ishlab chiqarishning yangi texnologiyalariga mos kelmasligi
12.	iqtisodiyot tarmoqlarida kadrlarga bo'lgan ehtiyojni bashorat qilishda mehnat resurslarining nomutanosibligi
13.	vertikal va gorizontal axborot oqimlari uchun aniq reglamentlarning yo'qligi, bu esa axborotni tarqatish samaradorligining pasayishiga olib keladi
14.	davlat tomonidan moliyalashtirishning qisqarishi
15.	universitetlar tomonidan real ishlab chiqarish uchun taklif etilayotgan ilmiy tadqiqotlar va amaliy ishlanmalarning samaradorligi va samaradorligini pasaytirish
16.	texnologik ishlanmalar tufayli laboratoriya jihozlarning eskirganligi
17.	universitetning moliyaviy barqarorligining pasayishi hisobiga laboratoriya jihozlarini sotib olish xarajatlarini kamaytirish

Universitet faoliyatidan kelib chiqib, universitetning strategik yo'nalishlari, kuchli, zaif, imkoniyatlari hamda xatarlarni aniqlagandan so'ng, universitet strategik rejasini ishlab chiqish uchun universitet missiyasi, kelajakdagi niyatlari (videniya), shiori hamda qadriyatlarini belgilab olishi lozim[2,3].

Toshkent davlat transport universitetning asosiy maqsad va vazifalari jahon darajasidagi ta'lim berish (xalqaro standartlarga javob beradigan sifatli ta'limni taqdim etish, transport sanoatining hozirgi va kelajakdagi muammolariga samarali hal qila oladigan oladigan mutaxassislarni tayyorlash), innovatsiyalar va tadqiqotlar olib borish (universitet transport tizimini takomillashtirish, atrof-muhitga ta'sirni kamaytirish va xavfsizlikni oshirishga

qaratilgan ilmiy tadqiqotlar va innovatsion loyihalarni faol ishtirok etish), xalqaro hamkorlikni kuchaytirish (tajriba almashish uchun yetakchi universitetlar, ilmiy markazlar va sanoat korxonalarini bilan xalqaro aloqalar va hamkorlikni kengaytirish), atrof-muhit barqarorligiga hissa qo'shish (dasturlarimiz va tadqiqotlarimiz atrof-muhitni muhofaza qilishga qaratish va ekologik toza transport yechimlarini ishlab chiqish), amaliy yo'nalishlarni takomillashtirish (sanoat bilan yaqin hamkorlikni davom ettirish, talabalarga amaliy mashg'ulotlar va real loyihalarda ishtirok etish imkoniyatini yaratish), texnologik liderlikka erishish (o'qitish va tadqiqotlarni amalga oshirishda ilg'or texnologiyalar va raqamli vositalardan, jumladan, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar bazasi va avtomatlashtirishdan foydalanish) ijtimoiy mas'uliyat (jamiyat hayoti sifatini yaxshilaydigan va ijtimoiy inklyuziyani rag'batlantiradigan transport yechimlarini yaratish), kasbiy o'sishni ta'minlash (qo'shimcha ta'lim va kasbiy qayta tayyorlash dasturlari orqali o'quvchilar va xodimlarning doimiy malakasini oshirish), inklyuzivlik va tenglik (Universitet barcha talabalar va xodimlar uchun, ularning kelib chiqishi, jinsi yoki boshqa farqlaridan qat'i nazar, inklyuziv va qo'llab-quvvatlovchi muhit yaratish) iborat ekanligidan kelib chiqib, bizning fikrimizga ko'ra[11,13].

3. Natijalar

Universitet missiyasi: Toshkent davlat transport universiteti O'zbekiston va Markaziy Osiyo ravnaqi uchun zarur bo'lgan barqaror va samarali transport infratuzilmasini rivojlantirishga hissa qo'shuvchi ilg'or ta'lim muassasasi bo'lishga intiladi.

Universitet kelajakdagi niyatlari (videniya): Toshkent davlat transport universiteti an'ana va innovatsiyalar yonmayon yuradigan, transport va logistikani barqaror rivojlantirish uchun zamin yaratadigan kadrlar tayyorlovchi maskandir[5,7].

Universitet shiori: Qadriyatlar va an'analarni saqlagan holda, transport kelajagini qurish.

Universitet qadriyatlari:

1. Ma'naviy yetuk: Insoniy qadriyatlar, ma'naviy boylik, yoshlar tarbiyasi, vatanparvarlik ruhini shakllantirish, milliy o'zlikni asrash.

2. Do'stlik, tenglik va bag'rikenglik: Universitet o'zining barcha faoliyati do'stlik, tenglik asoslanadi va o'zaro bag'rikenglikni qo'llab-quvvatlaydi.

3. Shaffoflik. Ta'lim faoliyati vijdonan amalga oshiriladi.

4. Kasbiylik: Yuqori malakali, intizomli professor-o'qituvchilarning kasbiy mahorat darajasi - talabalarni rivojlantirishga qodir.

5. Innovatsiya: o'qituvchining ijodiy faolligi orqali o'qitishning yangi usullarini shakllantirish, yangi rejalar tuzish, turli muammolar yechimini loyihalash, bilimlarni egallashga erishish.

Toshkent davlat transport universiteti O'zbekiston oliy ta'lim tizimida yetakchi o'rinni egallashi uchun, yuqorida keltirilgan fikrlar asosida strategik rivojlanish rejasining shakllantirish quyidagi tamoyillarga asoslanishi shart[4,8].:

1. Uzluksiz ta'lim — bo'lajak mutaxassislarning ilmiy tadqiqot va ishlab chiqarishni barqaror rivojlantirish bilan bog'liq kompetensiyalarini maqsadli rivojlantirish.

2. Ilmiy, ishlab chiqarish va o'quv jarayoni subyektlarining jamoaviy mas'uliyati - turli tarmoqlarida

talab qilinadigan malakali, ijodiy fikrlash va tadbirkorlik ko'nikmalariga ega kadrlarni tayyorlashdan iborat.

3. Uzoq muddatli rejalashtirish — iqtisodiyot tarmoqlarining rivojlanishini hisobga olgan holda muhandislik-texnik xodimlarga bo'lgan ehtiyoj darajasini izchil baholash.

4. Inson kapitalini rivojlantirish – ilmiy-pedagogik kadrlarni innovatsion iqtisodiyot uchun zarur bo'lgan vakolatlar tarkibiga muvofiq maqsadli, uzluksiz va tizimli rivojlantirish.

5. Kafolatlangan talab – mehnat bozori ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan kadrlar tayyorlash.

6. Korporativ boshqaruv — vakolatlarini taqsimlash va ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarining umumiy mas'uliyatini belgilash bo'yicha ta'lim tashkilotining prinsipial jihatdan yangi siyosatini amalga oshirish.

7. O'quv-ishlab chiqarish muhitini modernizatsiya qilish – ta'lim tashkilotlarining mavjud o'quv va ilmiy laboratoriyalarini, axborot resurslarini ishlab chiqarishning asosiy ehtiyojlariga maqsadli muvofiqshirish[6].

Hozirgi kunda oliy ta'lim muassasalarini mavqeyini belgilovchi omillardan biri ta'lim muassasalarini reytingi hisoblanadi. Ma'lumki O'zbekiston Respublikasida faoliyat olib borayotgan oliy ta'lim muassasalarini reytingi ikki turga mahalliy va xalqaro reyting tizimiga bo'linadi. Bu ikki tizim universitetni reytingini aniqlashda bir biriga juda yam yaqin mezonlarga asoslanadi. Mahalliy reytingda ham yuqori o'rin egallash uchun xalqaro reyting talablarini bajarish bizning fikrimizcha yetarli. Shu sababli, Times Higher Education xalqaro reyting tashkiloti tomonidan ta'lim muassasalarini reytingini aniqlashda foydalaniladigan umumiy o'qitish, ilmiy tadqiqotlar, iqtiboslar, xalqaro istiqbol, sanoat daromadi (har bir ko'rsatkich individual ko'rsatkichlarga taqsimlanadi) ko'rsatkichlarini bajarish talablari, universitet missiyasi, kelajakdagi niyatlari (videniya), shiori, qadriyatlar va strategik rivojlanish rejasining shakllantirish quyidagi tamoyillari hamda universitet tashki va ishchi muhiti tahlillari asosida universitet strategik rejasi va uning samaradorligini oshirish maqsadida Times Higher Education xalqaro reytingda o'ring egallashi uchun amalga oshirilishi zarur bo'lgan dasturni taklif etamiz (3.3- jadval). Ushbu dasturni amalga oshirish orqali universitetni xalqaro reytingdagi o'rni oshirishga hamda quyidagi ko'rsatkichlar ijobiy o'zgarishga olib keladi[9,10].:

1. Talabalar oqimining ko'payishi: Universitetni xalqaro reytingdagi o'rni yuqorilashishi, universitet jozibadorligini oshirishga imkon yaratishi orqali, universitetni tanqililik darajasini oshiradi, natijada chet eldan ko'proq talabalarni jalb qiladi.

2. Moliyalashtirish va investitsiyalar o'sishi: Yuqori darajadagi universitetlar ko'proq davlat va xususiy moliyalashtirishni jalb qilishlari mumkin. Investitorlar va homiyalar muvaffaqiyatli va nufuzli ta'lim muassasalariga sarmoya kiritishni afzal ko'rishadi.

3. Malakali o'qituvchilar va tadqiqotchilarni jalb qilinishi: Nufuzli universitetlar yuqori malakali o'qituvchilar va tadqiqotchilar uchun birinchi darajali tanlov omilidir.

4. Xalqaro hamkorlikni mustahkamlashi: Reytinglardagi yuqori o'rinlar jahonning yetakchi universitetlari bilan hamkorlik aloqalarini o'rnatishga yordam beradi, bu esa qo'shma loyihalar, almashinuv dasturlari va hamkorlikning boshqa shakllarini amalga oshirish imkoniyatini yaratadi.

5. Ijobiy imij: Universitetni barcha tan oladi. Bu nafaqat universitet, balki uning bitiruvchilari obro'siga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

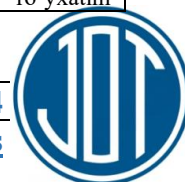
6. Bitiruvchilarning ish bilan ta'minlanishini oshirishi: Ish beruvchilar ko'pincha yuqori reytingga ega oliy o'quv yurtlari bitiruvchilarini afzal ko'radilar, bu esa bitiruvchilarning muvaffaqiyatli ishga joylashish va ko'tarilish imkoniyatlarini oshiradi.

4. Xulosa

4-jadval

Toshkent davlat transport universitetida xalqaro reytinglariga kirishi bo'yicha ishlarni amalga oshirish uchun DASTUR

T/r	Chora-tadbirlar nomi	Amalga oshirish mexanizmi
1	2	3
Tashkiliy chora-tadbirlar		
1.	Oliy ta'lim muassasalari tomonidan xalqaro reyting tashkilotlariga ma'lumotlar taqdim etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar ishlab chiqish	1. Xalqaro reyting tashkilotlari hamda xorijiy oliy ta'lim muassasalarining ma'lumotlar taqdim qilish tajribasini o'rganish.
2.	Xalqaro reytinglar bilan ishlash bo'yicha mutaxassislarini tayyorlash	1. Universitet xodimlaridan xalqaro reytinglar bilan ishlash bo'yicha mutaxassislar tanlab olish. 2. Xalqaro reytinglar bilan ishlash bo'limi nizomini ishlab chiqish, universitet Kengashida tasdiqlash va bo'limni tashkil qilish, maqsadli ko'rsatkichlarni joriy qilish.
Toshkent davlat transport universitetining THE xalqaro reytinglarga kirishi bo'yicha faoliyatini tashkil qilish		
3.	Universitetda boshqaruv va o'quv jarayonini raqamlashtirish	1. Universitetda boshqaruv va o'quv jarayonini raqamlashtirish ishlarini amalga oshirish. 2. Rasmiy veb-sayt va ijtimoiy tarmoqlardagi rasmiy sahifalarda xorijiy tillarda kiritiladigan ma'lumotlar ulushini oshirib borish.
4.	Xorijiy oliy ta'lim muassasalarini dasturlari asosida o'qitishni tashkil qilish	1. Universitet tomonidan xalqaro reytinglarda dastlabki 300 talik ro'yxatda bo'lgan xorijiy oliy ta'lim muassasalarini dasturlarini o'rganish va tahlil qilish. 2. Tahlil asosida o'qitish tashkil qilinadigan fanlar (modullar) ro'yxatini

		shakllantirish va joriy qilish
5.	Professor-o'qituvchilar va talabalarning xorijiy tillarni bilish darajasini oshirish	1. Professor-o'qituvchilar va talabalarning xorijiy tillarni bilish darajasini oshirish bo'yicha ko'rsatkichlarni ishlab chiqish va amalga oshirish.
6.	Xorijiy oliy ta'lim muassasalarida ta'lim olgan professor-o'qituvchilar sonini oshirish	1. Xorijiy oliy ta'lim muassasalarida ta'lim olgan O'zbekiston fuqarolarini aniqlash, ular bilan muzokaralar olib borish va ishga qabul qilish. 2. Talabalarni maqsadli ravishda tayyorlash va magistratura bosqichini yetakchi xorijiy oliy ta'lim muassasalarida o'qib kelishi uchun yuborish va o'qib kelganidan keyin ishga olib qolish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish.
7.	Universitetdagi jalb qilingan xorijiy professor-o'qituvchilar ulushini oshirish	1. Universitet tomonidan xorijiy tillarda o'qitiladigan fanlar ulushini ko'paytirib borish choralarni ko'rish. 2. Xorijiy professor-o'qituvchilar bilan muzokaralar olib borish va ularni ishga qabul qilish.
8.	Xorijda malaka oshirgan professor-o'qituvchilar ulushini oshirish	1. Xorijiy oliy ta'lim va ilmiy tashkilotlarda professor-o'qituvchilar malakasini oshirish bo'yicha chora-tadbirlarni belgilash.

Toshkent davlat transport universiteti faoliyatini strategik rejalashtirishning asosiy yondashuvlarini o'rganib chiqqan holda universitet faoliyati uchun juda muhim hisoblangan quyidagi asosiy bosqichlardan tashkil topishini tahlil qilib chiqdik: Universitetning joriy holat tahlili bosqichi, universitetning missiya va maqsadlarni aniqlash bosqichi, universitetning SWOT tahlili o'tkazish bosqichi, universitetning uzoq muddatga mo'ljallagan strategiyani ishlab chiqish bosqichi, maqsadlarga erishish uchun zarur harakatlar va tadbirlarni ishlab chiqish bosqichi, strategiyaning amalga oshirilishini monitoring qilish va baholash bosqichi. Mana shu 6 ta bosqichni umumiy tahlil qilib har bir bosqichning o'z xususiyatlarini tahlil qilib universitetni strategik rejalashtirish modeli tuzib chiqildi.

Universitetni strategik rejalashtirish modeli asosiy 2 ta qisim ta'lim va ilmdan tashkil topgan bu 2 muhim jihatni rivojlantirish uchun qo'shimcha bir nechta strategik rejaning bo'g'inlari tanlab olindi. O'quv jarayoni, ilmiy-tadqiqot jarayoni va tarbiya jarayoni ham strategik rejalashtirish modelimizning muhim jihati sifatida ko'rib o'tilgan.

Foydalangan adabiyotlar / References

- [1] Muxitdinov X.T. Innovatsion salohiyat shakllanishi va rivojlanishini taxlil qilishga institutsional yondashuv // Iqtisodiyot va molnya, 2012, 2 son, 2-6 betlar.;
- [2] Nurimbetov R.I., Djumaniyazov U.I. Mamlakat iqtisodiy rivojlanishini ta'minlashda innovatsion boshqaruvning o'rni va ahamiyati // Iqtisodiyot va talim, 2018, 4 son;
- [3] Otajanov Sh. I. Innovatsiya faolnyati infratuznimasini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy | mexanizmlari samaradorligini oshirish. Iqtisodiyot fanlari doktori (DSs) dissertatsiyasi avtoreferati — T.: 2018,56-b.
- [4] Raximova D.N. Abduraxmonov K.X. va boshk. Zamonaviy menejment: nazariya va amaliyoti. Uzbekiston Respublikasi Prezidenti xuzuridagi Davlat va jamiyat kurilishi akademiyasi. — T.: G'ofur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyn. 2009;
- [5] Акофф Р. Акофф о менеджменте / Р. Акофф; пер. с англ.; под ред. Л.А. Волковой; –СПб.: Питер, 2002. – 398 с.
- [6] Zaynutdinov Sh.N. Innovatsion salohnyati oshirish strategiyasi // "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" ilmiy elektron jurnali, 2011, 1 son, sentyabr.
- [7] Менеджмент / Ф. Тейлор. – Москва: Издательство журнала «Контроллинг», 1992. – 137 с. Teylor, F. Testimony before the Special Committee of the U.S. House of Representatives / F. Teylor. – New York, 1912
- [8] Raxmatov Z.N. Uztmiryo'lovchi JSC joint-stock company ways of improving the mechanism of development of a marketing communications strategy // "The economy and innovative technology" electronic scientific journal. The year 2019 №4 165-170 b.
- [9] Afonin, I.V. Innovatsiyalarni boshqarish. M.: Gardariki, 2005 yil.
- [10] Глухов В. Менеджмент. Учебник для вузов. - Питер.: 2009. ст.608.
- [11] www.ifmr.uz
- [12] www.ziyonet.uz
- [13] <http://www.review.uz>
- [14] www.managment.ru
- [15] www.innovations-bmti.uz

Mualliflar to'g'risida ma'lumot/ Information about the authors

Uktamov Sarvar o'g'li	Toshkent davlat transport universiteti magistranti. e-mail: uktamovsa@gmail.com Tel.: +998998746575 https://orcid.org/0009-0006-0298-9475
Pulatova Gulchexra Erkinovna	TDTU "Korporativ boshqaruv" kafedrasida mustaqil izlanuvchisi. e-mail: pulatovag873@gmail.com Tel.: +99893-536-16-32 https://orcid.org/0009-0006-6358-624X
Talipova Gulnoza Davron qizi	Toshkent transport texnikumi email: guli_bokhodiroya@mail.ru Tel.: +998977089944 https://orcid.org/0009-0001-1567-1822

